

Situația câinilor fără stăpân din România

- Politici, cadru legislativ și soluții

ROXANA PENCEA | TUDOR BRĂDĂȚAN

Ianuarie 2015

- Nu a existat un interes consistent pentru reglementarea situației câinilor fără stăpân în România. Legea 258/2013 a fost adoptată în grabă, fără o dezbatere anterioară de substanță. Propunerea inițială a fost amendată în ultima clipă, astfel încât să permită eutanasierea câinilor nedoriți de pe străzile din România.
- Asupra autorităților ce gestionează câinii fără stăpân planează numeroase suspiciuni de corupție. Astfel de suspiciuni sunt întărite de lipsa de transparență a autorităților. Există bănuiala că multe din contractele încheiate de autoritățile locale sunt doar o modalitate de a transfera banii publici către entități private din anturajul decidenților locali.
- Capturarea și eutanasierea câinilor fără stăpân nu este o soluție viabilă. Chiar dacă temporar populația canină este diminuată, dinamica reproducerii duce la o repopulare în timp record. În alte state UE sunt implementate programe naționale cuprinzătoare, care prevăd educarea proprietarilor de animale, identificarea și înregistrarea animalelor de companie, precum și prevenirea abandonului.
- Sterilizarea obligatorie a tuturor câinilor este considerată de către reprezentanții societății civile ca fiind o soluție pentru controlul populației canine. Câinii fără stăpân trebuie capturați, sterilizați și returnați în locurile de proveniență, iar proprietarii de câini trebuie sprijiniți și asistați prin programe naționale de sterilizare a animalelor.

Introducere.....	1
Capitolul 1. Cauzele și consecințele situației câinilor fără stăpân.....	1
Capitolul 2. Aspecte juridice ale legislației privind câinii fără stăpân din România.....	3
2.1. Istoric privind cadrul legal al eutanasierii câinilor fără stăpân perioada 2001 - 2013.....	3
2.2 Ce aduce nou Legea 258/20131.....	5
2.3. Prezentarea cadrului juridic european și a unor exemple de soluții identificate de alte state.....	6
Capitolul 3. Stadiul de implementare al legislației privind protecția animalelor și metodele de control al populației câinilor fără stăpân.....	7
Capitolul 4. Impactul legislației ce reglementează situația câinilor fără stăpân.....	9
Capitolul 5. Cât costă câinii fără stăpân.....	11
Capitolul 6. Bune practici și recomandări.....	12
Capitolul 7. Concluzii.....	13

Listă de abrevieri

OUG - Ordonanță de Urgență a Guvernului

ASA - Administrația pentru Supravegherea Animalelor

ANSVSA - Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor

OIE - Organizația Mondială pentru Sănătatea Animalelor

CMV - Colegiul Medicilor Veterinari

R.E.C.S - Registrul de Evidență al Câinilor cu Stăpân

ASPA - Autoritatea pentru Supravegherea și Protecția Animalelor

FNPA - Federația Națională pentru Protecția Animalelor

Metodologia studiului

Pentru întocmirea prezentului studiu au fost analizate date provenind din articole de presă accesate online, din statistici oficiale prezentate de autorități ale statului, din studii ale organismelor internaționale sau ale organizațiilor de profil. Concluzii și argumente ale studiului se mai bazează pe date obținute din interviurile realizate în perioada septembrie-decembrie 2014 cu 15 persoane direct implicate în asociații de protecția animalelor sau instituții cu rol în managementul populației de câini. Pentru documentare, autorii au formulat în numele Asociației Efectul Fluture cereri de informare adresate în temeiul legii 544/2001 către trei instituții cu rol relevant: Colegiul Medicilor Veterinari, ANSVSA și Compartimentul Poliția Animalelor. ASPA a nu a răspuns niciodată cererilor de informare sau solicitărilor de a fi intervievate cadre din conducere.

Introducere

Câinii fără stăpân mai sunt numiți în România câini vagabonzi sau maidanezi și reprezintă alături de cei comunitari (oarecum îngrijiți dar care trăiesc în spațiul public) un factor de mediatizare intensivă în special datorită cazurilor de atacuri asupra oamenilor. Atacuri ale câinilor cu sau fără stăpân sunt înregistrate pe întreg mapamondul. În România, după anul 1990, au fost înregistrate 11 cazuri de decese provocate de atacuri ale câinilor maidanezi¹. Însă și alte țări se confruntă cu astfel de evenimente tragice. În Marea Britanie, din 2005 până azi, 17 oameni au murit în urma unor atacuri ale câinilor cu stăpân².

Printre cele mai intens mediatizate cazuri din presa românească de atacuri ale animalelor sunt cele ale câinilor fără stăpân. Întreaga problematică este extensiv reflectată de presa autohtonă cu peste 12 mii de articole ce conțin cuvintele "câini fără stăpân" și aproape 25 de mii de articole ce conțin cuvântul "maidanez". Situația câinilor de pe străzi a generat dezbateri deosebit de intense între iubitorii de animale și cei ce doresc cu orice preț eliberarea străzilor de patrupede. Obiectul dezbaterilor este redus cel mai adesea la legalitatea și moralitatea actului de a pune capăt zilelor câinilor nerevendicați sau neadotați, metodă care deși e preferată de autorități și beneficiază de alocări bugetare generoase și-a dovedit ineficiența pe termen mediu și lung. Cu toate că în toți acești ani s-au căutat soluții, constantele rămân aproape neschimbate - efective mari de câini pe străzi și autorități ineficiente.

Atât iubitorii de câini, cât și adepții eliminării lor de pe străzi reușesc să influențeze într-o oarecare măsură cadrul legislativ și activitatea autorităților. Conjunctura atacurilor soldate cu decese înclină însă atenția factorilor de decizie către adepții uciderii câinilor. Discursul deosebi nedocumentat și emoțional al ambelor tabere distrage atenția de la conștientizarea unei probleme foarte grave adresată superficial și conjunctural de autorități. În acest peisaj confuz, factorii de decizie, deja foarte puțin interesați de problematică, reușesc să rateze strategiile de acțiune bine ancorate din punct de vedere științific și cu șanse reale de reducere semnificativă a numărului câinilor fără stăpân.

1 Maidanez, articol accesat în 13 decembrie 2014 pe <http://ro.wikipedia.org/wiki/Maidanez>

2 Veterinarul, Ana Maria Ciobanu, Decât o Revistă, numărul 14, iarnă 2014

1. Cauzele și consecințele situației câinilor fără stăpân

Câinii reprezintă unul din cele mai răspândite animale domestice din România, efectivul lor împărțindu-se în două mari categorii: câini care depind și cei care nu depind de om. Câinii cu stăpân se împart în câini de companie³, câini de curte⁴ sau cu un rol de pază în gospodăria tradițională și câini utilitari. În categoria acestora din urmă se înscriu câinii antrenați pentru pază și protecție, câini de vânatoare, câini cu diverse roluri funcționale în cadrul instituțiilor statului (armată, poliție, vamă, apărarea civilă) și câinii de terapie.

Câinii oarecum independenți de om⁵ (dar nu și de resursele derivate din activități umane) sunt cei născuți în stradă și care își procură singuri apă și hrană mai ales din gunoaie și deșeuri. Aceștia nu supraviețuiesc foarte mult și produc la rândul lor pui extrem de vulnerabili. Din această categorie se desprind mai apoi câinii fără stăpân adoptați parțial de comunități sau indivizi (de ex. câini de restaurante, câini de șantier etc). Aceștia sunt hrăniți mai mult sau mai puțin periodic și de cele mai multe ori nu sunt îngrijiți din punct de vedere medical și nu sunt asumați la nivel de stăpânire responsabilă (vaccinare, sterilizare, asigurarea unui adăpost etc). Există și câini total independenți de om, anume câinii ferali, care sunt de fapt câini sălbăticiți, la prima, a doua sau a treia generație și care trăiesc la liziera pădurilor sau pe câmp, departe de așezări umane. Aceștia își procură hrana din vânatoare și nu se hrănesc din gunoaie sau deșeuri.

Cauza efectivului numeros de câini fără stăpân este admisă ca fiind aceeași atât de autorități, cât și de iubitorii de animale: lipsa programelor eficiente de sterilizare a câinilor cu sau fără stăpân, alături de abandonul constant al puilor sau adulților nedoriți. Numeroși factori culturali contribuie la această stare

3 Animalele de companie au de cele mai multe ori stăpâni responsabili ce le asigură un tratament adecvat din punct de vedere al alimentației și intervențiilor medicale și reprezintă adesea câini de rasă, dresați și foarte atent îngrijiți.

4 Câinii de curte atât din mediul rural, cât și din mediul urban, alături de câinii pierduți se comportă precum cei fără stăpân datorită neglijenței unora dintre aceștia, permițându-le să păărăsească curtea.

5 Hartă interactivă: Orașele cu cel mai mare număr de câini fără stăpân din România și topul orașelor fără maidanezi, accesată în 10 decembrie 2014 de pe: http://www.hotnews.ro/stiri-maidanez_in_bucuresti-15564485-harta-interactiva-orasele-cel-mai-mare-numar-caini-fara-stapan-din-romania-topul-oraselor-fara-maidanezi.htm, 12 septembrie 2013

de fapt. Pentru paza curților sunt preferați de cele mai multe ori masculi, un proprietar putând adesea schimba mai mulți câini până găsește unul satisfăcător (acesta trebuie să latre puternic, să nu rănească alte animale domestice precum păsările de curte, să țină departe de incintă animale precum dihorul sau vulpea și să latre atunci când vine un necunoscut). Câinii ce nu îndeplinesc aceste condiții sau puii nedorți (cel mai adesea femelele) sunt abandonați. Cei de la oraș abandonează câinii în mediul rural în speranța că vor deveni câinele de curte al unei gospodării, iar cei de la țară îi abandonează în mediul urban⁶ în speranța că vor găsi de mâncare la gropile de gunoi sau în vecinătatea restaurantelor și a măcelăriilor. Abandonul de acest tip alimentează o sursă continuă de câini ce la rândul lor vor produce pui. În Cluj-Napoca, unde deși câinii comunitari sunt în proporție de aproape 100% sterilizați, există totuși un număr de 200-250 de abandonuri lunare, puii provenind în principal din monte nedorite ale câinilor cu stăpân⁷.

Există percepția la nivelul publicului larg că situația câinilor fără stăpân a fost generată în București de demolările masive de case din perioada comunistă. Într-adevăr, demolările au sporit temporar numărul câinilor de pe străzi, dar ei vor rezista mereu în mediul înconjurător în funcție de resursele de hrană disponibile. Pe măsură ce acestea se vor reduce, în mod natural, numărul total al indivizilor va fi echilibrat în concordanță cu abundența hranei.

Asociațiile ce au ca domeniu de activitate protecția și drepturile animalelor reclamă cel mai adesea practici de cruzime asupra câinilor realizate atât de cetățeni cât și de angajați ai autorităților statului. Câinilor din gospodăriile rurale le sunt tăiate coada și uneori urechile conform credinței că astfel aceștia vor fi mai răi⁸ iar același tratament este aplicat câinilor din anumite rase din rațiuni aparent practice (coada este amputată puilor astfel încât aceștia nu și-o vor putea răni când cresc) sau estetice (deși codotomia sau cuparea urechilor e incriminată din 2008, considerată cruzime, tot se mai găsesc medici veterinari care să o aplice). Atunci când nu sunt abandonați, puii nedorți sunt înecați,

legați în pădure fără apă și hrană sau uciși în mod violent. Cazurile de cruzime sunt prezentate destul de intens de mediile online⁹ și cuprind incendieri, împușcări, înjunghieri, otrăviri etc. În perioada 2011 – 2013 au fost constatate de poliție 879 cazuri grave de cruzime asupra animalelor, considerate infracțiuni. În 387 de cazuri a fost dispusă începerea urmăririi penale, iar în ultimii 4 ani au fost aplicate 290 sancțiuni contravenționale pentru nerespectarea prevederilor legii privind protecția animalelor. Iubitorii de animale mai acuză autoritățile¹⁰ că eutanasiile nu se realizează conform principiului minimei suferințe față de animal și anume anestezie generală urmată de o injecție letală, aceștia acuzând că hingherii recurg la uciderea animalelor prin înfometare, înec, lovituri violente, privare de tratament adecvat. Lipsa transparenței instituționale alături de numeroase scandaluri de presă¹¹ îndreptățesc aceste suspiciuni.

Dinamica de creștere a populației canine poate înregistra valori destul de mari atât timp cât mediul în care aceștia trăiesc le poate furniza resurse suficiente¹². Statistic, 75 la sută din populația canină va fi mereu la vârsta maturității reproductive, o femelă putând naște de două ori pe an între 8 și 12 pui. În literatura de specialitate se estimează că o femelă naște, în medie, 20 de pui pe an începând cu vârsta minimă de 6 luni¹³ în cazul câinilor de dimensiuni mai mici, ajungând până la 18 luni în cazul câinilor de talie extrem de mare. În perioada de reproducție femela va produce feromoni ce declanșează la masculi un comportament atipic, aceștia devin mai agresivi, vor încerca să evadeze din curte sau să se elibereze din lanț pentru a găsi

9 România, campioana actelor de cruzime îndreptate împotriva animalelor, articol accesat în 10 decembrie 2014 pe <http://www.animalzoo.ro/romania-campioana-actelor-de-cruzime-indreptate-impotriva-animalelor/>

10 Conform interviurilor realizate de autorii raportului în perioada septembrie-octombrie 2014.

11 Conflict nou între iubitorii de animale și ASPA. Un camion cu 100 de maidanezi morți blocat în fața adăpostului din Bragadiru, articol accesat în 12 decembrie 2014 pe <http://stirileprotv.ro/stiri/actualitate/conflict-nou-intre-iubitorii-de-animale-si-asma-un-camion-cu-100-de-maidanezi-morti-blocat-in-fata-adapostului-din-bragadiru.html>

12 Câinii maidanezi din București. Soluții, posibilități, aplicabilitate și eficiență, articol accesat în 12 decembrie 2014 pe <http://infomaidanezi.wordpress.com/2010/06/01/cainii-maidanezi-din-bucuresti-solutii-posibilitati-aplicabilitate-si-eficienta/>

13 Când ajung câinii la maturitatea sexuală?, articol accesat în 10 decembrie 2014 pe <http://www.imperechere-caini.ro/Cand-ajung-cainii-la-maturitatea-sexuala-articol1>

6 Raport Nuca Animal Welfare, www.nuca.org.ro

7 Conform interviului realizat în septembrie 2014 cu Alina Banu, membru fondator al Asociației Nuca Animal Welfare din Cluj-Napoca

8 Codotomia, articol accesat în 10 decembrie 2014 pe <http://www.e-pets.ro/articole/codotomia>

femela. Mulți proprietari consideră în mod eronat că animalul va fi mai sănătos după actul reproductiv, că dacă acesta va fi sterilizat nu va mai fi eficient în apărarea curții și prin urmare preferă să lase masculii temporar liberi și se opun sterilizării. Eutanasierea tuturor câinilor dintr-un anumit areal sau relocarea lor în adăposturi nu are rezultate decât pe termen foarte scurt (maxim 6 luni, între cele 2 sezoane de fătări) și nu poate soluționa niciodată definitiv problema câinilor de pe stradă. Odată ce un teritoriu s-a eliberat de câinii existenți, acel teritoriu devine disponibil câinilor nou-veniți și oferă în continuare resurse (hrană, apă, adăpost), ducând chiar la o înmulțire excesivă a nou-veniților datorită abundenței de resurse existente.

2. Aspecte juridice ale legislației privind câinii fără stăpân din România

2.1. Istoric privind cadrul legal al eutanasierii câinilor fără stăpân perioada 2001 - 2013

Potrivit relatărilor mass-media dinainte de 2000, numărul câinilor comunitari era deja o problemă veche, semnalată încă din anii 1990. Autoritățile naționale dispuneau de informații abundente și detaliate cu privire la problema câinilor comunitari și a pericolului pe care aceștia îl reprezentau pentru populație. Cu toate acestea, autoritățile au preferat să rămână inactive în fața multiplelor incidente produse. Un caz celebru care a declanșat și primele preocupări pentru reglementarea domeniului, finalizate cu emiterea unei ordonanțe de urgență, este cel al Georgetei Stoicescu¹⁴. Aceasta a fost atacată, mușcată și aruncată la pământ de 7 câini comunitari, în fața casei sale din cartierul Pajura, București. După acest incident, starea de sănătate a doamnei s-a deteriorat și n-a mai părăsit domiciliul de teama unui alt atac, ceea ce a determinat familia victimei să se adreseze Curții Europene pentru Drepturile Omului.

În 2001 Guvernul Năstase a emis Ordonanței de Urgență 155 privind gestionarea câinilor fără stăpân, eutanasierea acestora fiind posibilă la 7 zile de la capturare, în situația în care nu erau

revendicați sau adoptați. Conform OUG 155:

- Erau stipulate condițiile de adăpostire și metodele de tratare.
- Câinii agresivi sau bolnavi incurabili puteau fi eutanasiați imediat după capturare.
- Câinii puteau fi adoptați (după sterilizare, vaccinare antirabică, deparazitare și identificare cu zgardă) sau revendicați timp de 7 zile.
- Capturarea, adăpostirea, vaccinarea, sterilizarea și eutanasierea se puteau realiza, la cerere, în prezența reprezentanților organizațiilor.
- Eutanasierea era definită și se făcea exclusiv de către medicul veterinar și numai prin administrarea unei injecții letale, cu barbiturice, după anestezie. Obligația eutanasierii revenea în sarcina consiliilor locale.
- Erau interzise metodele crude sau violența care ar fi putut provoca suferințe câinilor. Prevederile OUG s-au aplicat parțial, nefiind implementate sancțiunile pentru nerespectarea legii. Cu toate acestea, OUG 155 avea să definească cadrul legislativ românesc în următorul deceniu, principala practică promovată de autorități fiind eutanasierea în masă a patrupedelor fără stăpân.

OUG 155 a fost aprobată de Parlament prin Legea 227/2002. Printre puținele modificări formulate se regăsea și prelungirea termenului la 14 zile în vederea eutanasierii¹⁵. Potrivit legii de aprobare a Ordonanței de Urgență 155/2001, consiliile locale erau obligate ca, prin serviciile specializate, să captureze câinii fără stăpân și să îi transporte în adăposturile acestor servicii, unde aceștia să fie cazați, cu respectarea unor condiții minimale specificate în lege.

În mai 2004 Parlamentul adoptă Legea-cadru 205 privind protecția animalelor. Având ca finalitate asigurarea condițiilor de viață și bunăstare ale animalelor cu sau fără stăpân, actul normativ sus amintit reglementa situația tuturor animalelor (inclusiv a celor sălbatice), consfințind o serie de drepturi și obligații atât în sarcina deținătorilor acestora, cât și în sarcina autorităților statului. Analiza conținutului Legii nr. 205/2004 pune în evidență o serie de obligații ce revin deținătorilor de animale: -Se impunea respectarea "normelor sanitare veterinare privind adăpostirea, hrănirea, îngrijirea, reproducția,

14 MAE: CEDO a acceptat argumentul Guvernului potrivit căruia responsabilitatea câinilor comunitari revine și societății civile, articol accesat în 10 ianuarie 2015 pe <http://www.agerpres.ro/justitie/2011/07/26/mae-cedo-a-acceptat-argumentul-guvernului-potrivit-caruia-responsabilitatea-cainilor-comunitari-revine-si-societatii-civile-20-05-14>

15 După cinci ani, termenul a fost din nou redus la 7 zile prin Legea 391/2006. Noua lege de modificare a OUG nr. 155/2001 privind aprobarea programului de gestionare a câinilor fără stăpân viza o singură modificare, diminuarea termenului de la 14 la 7 zile.

exploatarea, protecția și bunăstarea animalelor”.

- Se interzicea abandonul și se instituia și obligația deținătorului de a “îngriji și trata în mod corespunzător un animal bolnav sau rănit”.
- Relele tratamente și cruzimea față de animale erau definite și incriminate, introducându-se amenzi și în cazurile specifice pedepse cu închisoare de la 3 luni la un an. Legea menționa că exercitarea controlului populației canine se realiza prin legea specială.

Pe motiv de neaplicare a prevederilor Legii 205/2004, senatorul PC Marius Marinescu inițiază în 2007, sub guvernarea Tăriceanu, un proiect de lege pentru modificarea și completarea acesteia. Printre prevederi se număra și “interzicerea eutanasierii câinilor, a pisicilor și a altor animale, cu excepția animalelor cu boli incurabile constatate de medicul veterinar”. Cunoscută drept “Legea Marinescu” aceasta a fost promulgată în 2008. În urma acestei legi, numărul 9/2008, Administrația pentru Supravegherea Animalelor - București (ASA) a concluzionat că “până la intrarea în vigoare a Legii 9/2008, era permisă eutanasierea tuturor patrupedelor care nu erau adoptate. În prezent (n.r. 28 august 2008), însă, rolul ASA se rezumă, teoretic, la strângerea câinilor, sterilizarea și oferirea lor pentru adopție”¹⁶. Presa vremii nota că “centrele de ecarisaj sunt pline pentru că eutanasierea este interzisă de legea pentru protecția animalelor. Interzisă este și întoarcerea câinilor în stradă. În aceste condiții, activitatea bazelor de ecarisaj este practic blocată, se arată într-un articol publicat pe realitatea.net pe 18 februarie 2008”¹⁷.

În acea perioadă au existat însă voci¹⁸, printre ele numărându-se și prefectul Capitalei la acea vreme - Mihai Atănăsoaie¹⁹, care au susținut că aplicarea legii este discreționară, iar că Legea 9/2005 era

16. Hingherii din Capitală, neputincioși în fața a peste 30.000 de câini fără stăpân, articol accesat în 10 decembrie pe <http://www.ziare.com/streinu-cerchel/bucuresti/hingherii-din-capitala-neputinciosi-in-fata-a-pestea-30-000-de-caini-fara-stapan-584365>

17. Centrele de ecarisaj s-au umplut după adoptarea legii animalelor, articol accesat în 10 decembrie pe <http://www.ziare.com/bucuresti/strazi/centrele-de-ecarisaj-s-au-umplut-dupa-adoptarea-legii-animalelor-380566>

18. Eutanasierea câinilor fără stăpân, o dilemă legislativă?, Lucian Miulescu, articol accesat în 10 decembrie pe <http://www.contributors.ro/editorial/eutanasierea-cainilor-fara-stapan-o-dilema-legislativa/>

19. O lege din 2002 permite eutanasierea maidanezilor, Antoaneta Etves, articol accesat în 10 decembrie pe <http://www.evz.ro/o-lege-din-2002-permite-eutanasierea-maidanezilor-961663.html>

menită să producă confuzie în peisajul legislativ al gestionării câinilor fără stăpân. Potrivit acestora, chiar dacă legea cadru introducea interzicerea eutanasierii, legea specială de reglementare a gestionării populației canine fără stăpân de pe teritoriul României rămânea în continuare OUG 155/2001 aprobată în Parlament prin Legea 227/2002²⁰. În acest context, al reglementărilor contradictorii și a interpretării diferențiate a cadrului legal existent, punerea în aplicare a Legii 286/2009 privind Codul penal produce noi modificări la Legea 205/2004 după cum urmează: “Este interzisă eutanasierea câinilor, a pisicilor și a altor animale realizată cu nerespectarea procedurii prevăzute de lege”. Reținem astfel că prin forma modificată a legii, eutanasierea animalelor, realizată cu respectarea procedurii prevăzute de lege, era permisă. Pe 22 noiembrie 2011, Camera Deputaților a adoptat un nou proiect de lege²¹ de modificare a OUG 155/2001 în care eutanasierea era lăsată la latitudinea administrațiilor locale, fiind propuse mai multe variante de consultare a populației - sondaj de opinie, referendum sau adunări de cartier. Un grup de 70 de deputați ai Grupului parlamentar al Partidului Social Democrat și 54 de deputați ai Grupului parlamentar al Partidului Național Liberal au solicitat Curții Constituționale să se pronunțe asupra legii de modificare citată mai sus. Curtea Constituțională a decis pe 11 ianuarie 2012 că legea este neconstituțională²² arătând că pot fi eutanasiați doar maidanezii examinați de un veterinar și declarați de acesta irecuperabili²³.

Existența în paralel a Legii speciale (OUG 155/ 2001)

20. Acest fapt se explică prin chiar prevederile exprese ale Consiliului Legislativ: “Norma specială se va aplica prioritar față de cea cu caracter general, ori de câte ori se găsește în fața unui caz care intră în prevederile sale, chiar dacă norma generală este mai nouă, deoarece aceasta din urmă nu poate, fără o dispoziție expresă a legiuitorului, să afecteze norma specială.”

21. Proiectul de lege în limba engleză, traducere accesată în 10 decembrie 2014 pe <http://lawyersforanimalprotection.eu/wp-content/uploads/2012/10/translation-law-1552001.docx>

22. Curtea Constituțională a României, comunicat de presă accesat pe 10 decembrie 2014 pe http://media.hotnews.ro/media_server1/document-2012-01-11-11167336-0-11ianuarie.pdf

23. Extras din motivația deciziei CCR: “Curtea nu constata neconstituționalitatea vreuneia dintre soluțiile prevăzute prin legea criticată în privința gestionării fenomenului câinilor fără stăpân, ci sancționează doar lipsa de previzibilitate a legii determinată de inexistența unei ordini de aplicare a acestora - ordine care, în mod esențial, ar trebui să consacre soluția eutanasierii numai în ultimă instanță - și a unor proceduri clare și precise de care autoritățile publice să fie ținute în aplicarea soluțiilor preconizate”.

și a legii cadru pentru protecția animalelor (Legea 205/2004 cu modificările) a generat contradicții în aplicarea legislației privind gestionarea câinilor fără stăpân la nivel național. Majoritatea municipalităților au continuat să rămână inactive, iar cele care au realizat demersuri de gestionare a problemei câinilor fără stăpân au recurs în cele mai multe cazuri la eutanasiere ca metodă de control. Această abordare unică, fără realizarea de programe de sterilizare, educație a populației sau prevenire a abandonului a redus în mod temporar numărul câinilor de pe străzi, arătând totodată ineficiența acestei practici.

2.2 Ce aduce nou Legea 258/2013²⁴

Adoptarea acestei legi este strâns legată de moartea lui Ionuț Anghel, copilul de patru ani mușcat de câini pe un teren privat din apropierea Parcului Tei din Capitală pe 2 septembrie 2013. În doar o săptămână de la acest eveniment tragic, Camera Deputaților adopta pe 10 septembrie, Legea privind câinii fără stăpân cu 266 de voturi "pentru", 23 de voturi "împotriva" și 20 de abțineri în ciuda faptului că inițiatorul legii nu a fost de acord cu includerea eutanasierii ca prevedere. Printre altele, legea stabilea un termen de 14 zile²⁵ în care câinii sunt ținuti în adăposturi, după care, dacă aceștia nu sunt revendicați sau adoptați, pot fi eutanasiați, ediliile având posibilitatea să amâne eutanasierea.

Noua lege păstrează prevederile OUG 155/2001 privind eutanasierea, ceea ce a generat o polemică ce a scindat societatea românească în două tabere: cei care voiau eliminarea câinilor de pe străzi cu orice preț și cei care voiau protejarea patrupedelor cu orice preț. Practic, deși acea Ordonanță și-a dovedit ineficiența în rezolvarea problemei câinilor fără stăpân, Parlamentul României a re-editat prevederile privind eutanasierea.

Legea mai instituie și următoarele prevederi:

- Consiliile locale au obligația de a înființa servicii specializate și de a asigura fondurile necesare pentru a crea adăposturi publice pentru

câinii fără stăpân (prevedere introdusă inițial prin OUG 155/2001). Consiliile locale sunt obligate să angajeze cel puțin un tehnician veterinar în cadrul acestor compartimente de specialitate.

- Comunitatea locală trebuie să fie informată cu privire la existența adăposturilor publice și să i se permită vizitarea zilnic între orele 10:00 - 18:00.
- Animalele pot fi considerate bolnave incurabil după o examinare medicală efectuată de către medicul veterinar, un examen la care reprezentanții ai ONG-urilor pot asista.
- Eutanasia câinilor poate fi efectuată numai de către un medic veterinar autorizat. Până la procedura de eutanasiere, câinii pot fi revendicați sau adoptați.
- Registrul de evidență a câinilor cu stăpân este gestionat de către Colegiul Medicilor Veterinari. Identificarea câinilor cu stăpân este obligatorie și se suportă de către aparținător.
- Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor (ANSVSA) administrează datele centralizate la nivel național în urma raportărilor serviciilor specializate și a adăposturilor private.

Pe 16 septembrie 2013, un grup de 30 de parlamentari provenind din partide diferite au atacat la Curtea Constituțională proiectul de lege care prevede eutanasierea în termen de 14 zile a câinilor capturați. În scurt timp, judecătorii Curții Constituționale au declarat²⁶ constituțională legea privind eutanasierea câinilor fără stăpân, "eutanasiera nu mai este o măsură lăsată la îndemâna exclusivă a autorităților locale, legea spune în ce condiții se poate ajunge la eutanasiere, e ultima măsură și o măsură extremă". Legea a fost promulgată de președintele Traian Băsescu, care anterior declarase deja că o va promulga "fără rețineri" în forma adoptată de Parlament.

În scurt timp, ANSVSA a elaborat normele metodologice ce pun în aplicare prevederile Legii 258/2013 prin HG 1059/2013. Fundația Vier Pfofen a contestat în instanță conținutul acestora. Până la judecarea de fond, Curtea de Apel București a dispus suspendarea normelor pe 20 iunie 2014. Astfel, instanța a admis că normele metodologice extindeau categoria entităților care aveau dreptul să presteze servicii publice de gestionare a câinilor fără stăpân către alte persoane juridice față de cele stabilite inițial prin OUG 155/2001. Ordonanța de urgență limita persoanele juridice care puteau presta astfel de servicii la cele care aveau ca obiect de activitate protecția

24. L 258/2013 în limba engleză, traducere accesată în 10 decembrie 2014 pe http://lawyersforanimalprotection.eu/wp-content/uploads/2012/10/2013-New-law-155-2001_EN-10sept2013.pdf

25. Articolul 7 al noii legi stipulează la alineatul 2: "Câinii nerevendicați sau neadotați vor fi eutanasiați, în baza unei decizii emise de către o persoană împuternicită în acest sens de către primar, în termenul stabilit prin această decizie. Termenul va fi stabilit având-se în vedere capacitățile de cazare și disponibilitățile bugetare. Acest termen poate fi modificat motivat".

26. Decizia Curții Constituționale, traducere în limba engleză accesată pe 13 decembrie în <http://lawyersforanimalprotection.eu/wp-content/uploads/2012/10/RO-CC-Dec-383-judgment-validating-law.pdf>

animalelor. Totodată, s-a contestat și faptul că „s-au adăugat două modalități de atribuire a serviciilor și anume „delegarea” și „încredințarea”, forme care în mod evident nu corespund exigențelor impuse de atribuirea unor astfel de contracte finanțate din bani publici și care pot lăsa loc de abuzuri și partipris-uri”²⁷. În așteptarea soluționării finale a acțiunii în justiție, părți consistente ale actualei legi rămân în continuare neaplicate prin suspendarea normelor metodologice. Produc însă efecte normele²⁸ privind identificarea și înregistrarea câinilor cu stăpân, luna ianuarie 2015 fiind dată ca termen limită pentru microciparea obligatorie a patrupedelor cu deținător.

2.3. Prezentarea cadrului juridic european și a unor exemple de soluții identificate de alte state

România este parte²⁹ a Convenției Europene a Drepturilor Animalelor de Companie. Două articole sunt deosebit de relevante pentru acest raport - articolul 11 privind eutanasierea și articolul 12 privind reducerea numărului animalelor fără stăpân. Practic, Convenția arată că sterilizarea trebuie să fie o pre-condiție în luarea deciziei de eutanasiere ca metodă de control a animalelor fără stăpân. Articolul 12 mai recomandă „să se ia măsurile legislative și/sau administrative cele mai potrivite pentru reducerea numărului acestora prin metode care nu cauzează dureri, suferințe sau temeri evitabile”. Atât capturarea, adăpostirea și eutanasierea trebuie să se realizeze respectând principiile Convenției. Potrivit articolului 13, excepții de la aceste principii sunt admise „dacă acestea sunt inevitabile, în cadrul programelor guvernamentale de control al bolilor”. Organizația Mondială pentru Sănătatea Animalelor (OIE) a realizat o serie de recomandări specifice ani-

malelor fără stăpân. Cu privire la reducerea numărului de câini fără stăpân se menționează că eutanasierea nu este o metodă eficientă și va fi administrată eventual doar în corelație cu alte măsuri de limitare și control a populației. Mai mult, un studiu al organizației prezintă ca metodă de rezolvare pe termen mediu și lung a problemei câinilor fără stăpân sterilizarea, vaccinarea, crotalierea și întoarcerea în teritoriu, combinată cu controlul reproducerii populației canine cu stăpân.

Studiul „Stray animal control practices (Europe)”³⁰ creează o privire de ansamblu asupra legislației din Europa la nivelul anului 2007. Se constata astfel că 87% din statele europene au legislație care acoperă protecția animalelor, 70% din țări interzic abandonul, 70% din țări au norme de identificare obligatorii, însă cu efect redus căci 48% acuzau slaba lor implementare și prin urmare relevanță diminuată pentru reducerea numărului de câini vagabonzi. Din țările care capturau maidanezi, 10 eutanasiau animalele la sfârșitul expirării termenului de adăpostire, acesta variind de la 3 la 60 de zile. Două dintre țări îi eutanasiau la capturare, iar în trei nu era deloc permisă eutanasierea câinilor sănătoși. Concluzia raportului sublinia că doar în acele țări unde identificarea și înregistrarea câinilor se aplica în mod riguros se reușea cu succes controlarea numărului animalelor fără stăpân.

Două studii de caz am considerat importante de prezentat. Legea privind protecția animalelor în Suedia a fost adoptată în 1988 și include dispoziții privind bunăstarea animalelor, interzicând neglijarea acestora, abandonul și cruzimea. Adăposturile de animale nu sunt reglementate prin legislația națională; ele sunt conduse exclusiv de către organizații neguvernamentale și sunt auto reglementate. Nu există câini vagabonzi pe străzi în Suedia, ci doar câini pierduți. Acest lucru se datorează angajamentului asumat de suedezi și gradului impresionant de responsabilitate socială în ceea ce privește dreptul de proprietate asupra câinilor.

Slovenia este una din țările vechiului bloc estic care a adoptat până în 2005 o serie de legi progresiste care au permis gestionarea eficientă a maidanezilor. S-a introdus un sistem obligatoriu de înregistrare a câinilor. Mai mult decât atât, microciparea este o cerință legală pentru toți câinii născuți după 1 ianuarie 2003. Microcipul este implantat gratuit

27. Cu ce argumente au blocat avocații Vier Pfoten o Hotărâre de Guvern, Rareș Teodor, articol accesat pe 13 decembrie 2014 pe <http://www.bizlawyer.ro/stiri/piata-avocaturii/cu-ce-argumente-au-blocat-avocatii-vier-pfoten-o-hotarare-de-guvern-boerescu-ciocodeica-sca-a-aratat-ca-eutanasierea-patrupedelor-nu-are-suport-legal>

28. Ordin nr. 1/2014 pentru aprobarea Normelor privind identificarea și înregistrarea câinilor cu stăpân, http://www.dreptonline.ro/legislatie/ordin_1_2014_norme_identificare_inregistrarea_cainilor_cu_stapan.php

29. România a semnat Convenția pe 23 iunie 2003. Parlamentul a ratificat-o pe 6 august 2004, fără rezerve, urmând să producă efecte începând cu 1 martie 2005.

30. Stray animal control practices (Europe), An investigation of stray dog and cat population control practices across Europe, Louisa Tasker, MSc, BSc (Hons.), The World Society for the Protection of Animals (WSPA), Royal Society for the Prevention of Cruelty to Animals – International (RSPCA), March 2007

de către medicii veterinari. Detaliile despre animale și proprietarul lor sunt înregistrate într-o bază de date centrală, administrată de Ministerul Agriculturii. Deși nu există un program național de sterilizare, cele mai multe municipalități desfășoară acțiuni bi-anuale, subvenționate, de sterilizare.

Deosebirea între situația din România și alte state europene care gestionează cu succes câinii vagabonzi nu constă atât în legislația adoptată, cât mai ales în abordarea holistică aplicată. În țări precum Suedia sau Slovenia sunt concepute și implementate programe cuprinzătoare ce integrează măsuri de educare a deținătorilor de animale, de identificare și înregistrare obligatorie, de control al reproducerii animalelor de companie, de prevenire a abandonului. Însă simpla existență a unor astfel de prevederi în legislație fără implementarea lor eficientă și susținută prin programe naționale nu va duce la o schimbare a stării de fapt. Iar toate aceste demersuri pot fi realizate doar prin conlucrarea municipalităților, a societății civile, a cabinetelor veterinare și a autorității sanitar-veterinare, toate sub coordonarea responsabilă a unui singur organism a cărui misiune dominantă să fie tocmai protecția animalelor cu și fără stăpân.

La nivel european, Parlamentul UE a adoptat în 2011 o rezoluție privind gestionarea populației canine și dreptul de proprietate responsabil. Mai mult, a doua strategie UE privind protecția animalelor (2012-2015) propune o lege-cadru privind bunăstarea animalelor în care să fie incluse și animalele de companie. Însă așa cum se arată și în comunicările³¹ Comisiei Europene, responsabilitatea aplicării normelor internaționale revine statelor membre, în cazul de față României. În acest context, Comisia Europeană transmitea o scrisoare³² României în octombrie 2014 prin care reamintea obligațiile asumate privind câinii fără stăpân și reafirma că eutanasierea este văzută ca ultimă soluție în gestionarea populației canine.

În încheiere, analizând prevederile legale din ultimii ani din România și parcurgând exemplele unor țări precum Slovenia, putem afirma că nu au existat preocupări consistente documentate de

reglementare a situației câinilor fără stăpân. Acest lucru a condus la realizarea unui cadru legal bazat pe decizii luate uneori sub presiuni conjuncturale, al căror accent a fost pus pe tratarea efectelor și nu a cauzelor. Această inconsistență a întregului demers s-a tradus în timp în reglementări deficitare, incomplete, emoționale și justificabil contestate de societatea civilă și opinia publică europeană.

3. Stadiul de implementare al legislației privind protecția animalelor și metodele de control al populației câinilor fără stăpân

Potrivit ASPA, în perioada septembrie 2013 - ianuarie 2014, după adoptarea legii, au fost capturați în București 6.756 de câini³³. Imediat după votul din Parlament, rata de prindere a maidanezilor era în octombrie 2013 de circa 70-80 pe zi. O altă declarație ASPA precizează că în perioada 17 februarie - 21 martie 2014, două mii de câini fără stăpân au fost eutanasiați³⁵. În cele trei adăposturi - Mihăilești, Theodor Pallady și cel din Bragadiru se aflau aproximativ 2.000 de câini.

Însă cifrele privind numărul câinilor capturați și mai apoi eutanasiați au continuat să crească semnificativ în perioada următoare. În lipsa unor rapoarte oficiale, singurele informații provin din declarațiile oficialilor ASPA pentru mass-media. Printre acestea se regăsește și declarația directorului instituției, Răzvan Băncescu, care afirma pe 28 august 2014 că "aproximativ 34.000 de câini au fost capturați din septembrie 2013, de la începutul programului de gestionare a câinilor fără stăpân de pe străzile Capitalei, din care 16.000 au fost eutanasiați, iar alți 16.000 au fost adoptați"³⁶. Mai

33. În București a început eutanasierea câinilor sănătoși fără stăpân. 187 de animale au fost omorâte de miercuri, Catiușa Ivanov, articol accesat în 12 decembrie 2014, http://www.hotnews.ro/stiri-administratie_locala-16649403-bucuresti-inceput-eutanasierea-cainilor-sanatosi-fara-stapan-187-animale-fost-omorate-miercuri.htm

34. Dintre aceștia, 4.920 de câini au fost adoptați, dintre care 2.463 adoptați de persoane fizice, iar 2.457 de organizații

35. ASPA: 2.000 de câini eutanasiați în ultima lună, în București, Roxana Alexe, articol accesat pe 12 decembrie 2014 pe <http://www.gandul.info/stiri/aspa-2-000-de-caini-eutanasiati-in-ultima-luna-in-bucuresti-12304267>

36. ASPA: 34.000 de câini capturați din septembrie 2013, din care 16.000 eutanasiați, Roxana Alexe, articol accesat pe 12 decembrie 2014 pe <http://www.mediafax.ro/social/aspa-34-000-de-caini-capturati-din-septembrie-2013-din-care-16-000-eutanasiati-13162123>

31. Răspunsul Comisiei Europene la întrebările privind situația câinilor fără stăpân din România, 5 decembrie 2013, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2013:343:0021:0021:EN:PDF>

32. Stray Dogs population management in Romania, Carodog, articol accesat pe 13 decembrie 2014 pe <http://www.carodog.eu/?p=5&s=4&a=&item=5040>

mult, acesta a precizat că "suspendarea normelor de aplicare a Legii câinilor fără stăpân nu a adus atingere activității de eutanasiere", aproximativ 8.000 de câini fiind eutanasați după 23 iunie 2014. Un calcul simplu ne arată că au fost uciși 43 de câini pe zi, în medie, de la adoptarea noii legi, doar în București. În urma acestor demersuri, Băncescu a mai spus că pe străzile Bucureștiului se mai aflau maxim 20.000 de câini fără stăpân. Aceste acțiuni au condus la reacții dure din partea opiniei publice, actrița Monica Davidescu considerând³⁷ că "legea nu poate schimba situația câinilor fără stăpân căci toate fondurile merg spre eutanasiere. Nu se aplică alte măsuri din lege". În ciuda numărului mare de eutanasierii sistematizate, "uciderea în masă n-a dat nicăieri rezultate", a avertizat președintele Federației Naționale pentru Protecția Animalelor (FNPA), Carmen Arsene. De asemenea, "rata de înmulțire este mai mare decât rata de ucidere, maidanezii rămași se vor înmulți, refăcând populația inițială, pentru că vor folosi aceleași resurse de hrană și adăpost"³⁸.

În urma adoptării legii 258/2013, "unii oficiali ai autorităților locale s-au declarat încântați de noua lege, în timp ce alora le este teamă de reacția comunității în cazul în care recurg la uciderea maidanezilor". În acest context al blamării publice, sterilizarea patrupedelor a devenit o opțiune de luat în calcul. Un amplu articol publicat în *Adevărul*³⁹ arăta că Brașovul scotea din discuție eutanasierea câinilor maidanezi, în timp ce la Tulcea zeci de mii de patrupede fără stăpân au fost omorâte în ultimii ani. Craiova este încă împărțită privind ideea eutanasierii, iar la Pitești primarul a declarat că decizia uciderii maidanezilor nu va fi luată fără consultarea locuitorilor orașului. La Târgu-Mureș, autoritățile locale au ales calea adopțiilor internaționale pentru a scăpa de surplusul de câini comunitari. Oradea continuă să recurgă la sterilizare și înapoierea în mediul din care provin a câinilor blânzi, practică prin care numărul

maidanezilor a scăzut de la 4.000 la 400 în ultimii ani. Fiecare municipalitate în parte, în funcție de rapoartele cu organizațiile de protecția animalelor și opinia publică, a ales să pună accentul pe o anumită prevedere din noua lege. Dacă pentru cei mai comozi, eutanasierea devenea o opțiune 'legală', pentru cei interesați de rezolvarea pe termen lung a situației câinilor fără stăpân soluția comporta o abordare mai complexă. Cum însă fondurile sunt alocate de fiecare Consiliu Local în parte, marea majoritate a sumelor de bani sunt direcționate către întreținerea padocurilor publice și în foarte mică măsură, aproape deloc, spre educarea populației pentru reducerea abandonului sau sterilizarea animalelor cu stăpân. Deși, potrivit legii, deținătorii de animale sunt obligați să microcipeze câinii până în luna ianuarie 2015, sub sancțiunea aplicării unor amenzi de 3.000 de lei, datele furnizate de Colegiul Medicilor Veterinari arată că doar 300.126 sunt înregistrați în aplicația RECS⁴⁰.

În realitate numărul câinilor cu deținător este mult mai mare și conform declarațiilor⁴¹ lui Laurențiu Vasilescu, fost director general al Asociației "Save the Dogs", constituie sursa principală a câinilor de pe străzi. Așa cum notează și jurnalistul Adrian Mogoș⁴², principala cauză o reprezintă "lipsa unui program de sterilizare în masă atât în mediul urban, dar mai ales în mediul rural. Proprietarii de animale nu au fost niciodată educați în sensul sterilizării câinilor". O a doua cauză o reprezintă lipsa de reacție a autorităților în ceea ce privește abandonarea câinilor. "Legislația în domeniu nu a reprezentat o prioritate pentru autoritățile locale sau pentru cele centrale", mai apreciază acesta. Cu toate acestea, abandonarea unui câine este infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la șase luni la trei ani sau cu amendă penală. Inspectoratul General al Poliției Române a raportat 319 infracțiuni ca făcând obiectul legii protecției animalelor⁴³. Numărul acestor sancțiuni rămâne în continuare foarte mic în comparație cu mărturiile existente: "Doar în ultima săptămână, 45 de pui de câini și pisici găsiți pe stradă au ajuns la Ortovet, aduși de oameni care n-au putut să treacă pe lângă ei fără să-i

37. Interviu realizat cu actrița Monica Davidescu în septembrie 2014.

38. Ce-au făcut ONG-urile pentru maidanezii din Capitală? Vezi cu ce se laudă instituțiile!, Diana Toea, articol accesat pe 12 decembrie 2014 pe adevarul.ro/news/bucuresti/legea-maidanezilor-ce-au-facut-ong-urile-maidanezii-capitala-vezi-lauda-instituțiile-1_50bdf0927c42d5a66395776e/index.html

39. Legea maidanezilor autorizează „genocidul”. Află ce vor face primarii, oraș cu oraș!, articol accesat pe 12 decembrie 2014 pe http://adevarul.ro/news/societate/legea-maidanezilor-autorizeaza-genocidul-afla-vor-primarii-oras-oras-1_50ad746b7c42d5a66395776e/index.html

40. Statistici obținute în urma unei solicitări exprese adresate Colegiului Medicilor Veterinari din decembrie 2014.

41. Interviu realizat cu Laurențiu Vasilescu, fost director general al Asociației Save the Dogs de autorii raportului în septembrie 2014.

42. Interviu realizat cu jurnalistul Adrian Mogoș de autorii raportului în octombrie 2014.

43. Veterinarul, Ana Maria Ciobanu, Decât o Revistă, numărul 14, iarnă 2014, <http://features.decatorevista.ro/veterinarul>

ajute. Mai sunt și „miloșii” (...), cei care aruncă noaptea peste gardul clinicii cutii cu pui nou-născuți, gândindu-se că aici vor fi îngrijiiți”. În această privință, atenția autorităților locale rămâne la minim, acestea preferând să nu încerce remedierea acestei stări de fapt, mai ales pentru a nu-și atrage antipatia alegătorilor. În lipsa unui program național, care să adreseze aceste aspecte și să propună modalități concrete de acțiune și mai ales de remediere, considerăm că aleșii locali vor prefera să aleagă variante facile precum alocarea de fonduri și direcționarea serviciilor de specialitate către gestionarea câinilor existenți deja pe străzi. Robert Lorenz, director ASPA în perioada 2010-2012, aprecia⁴⁴ că dintre cele peste 3.000 de localități din România, mai puțin de 100 de primării au luat măsuri legate de câini. În lipsa fondurilor și a serviciilor specializate, deși există prevederi legale în acest sens, este firească continuarea acestei stări de fapt în ceea ce privește câinii fără stăpân din România. Consiliile locale care gestionează astfel de servicii și adăposturi publice sunt în marea lor majoritate în mediul urban. Dar așa cum considera Lorenz, „problema câinilor dintr-un oraș ca și Bucureștiul nu poate fi rezolvată atâta vreme cât în zona metropolitană, în Ilfov, nu s-au alocat deloc fonduri pentru implementarea legilor în vigoare în ultimii 25 de ani”. Zonele rurale limitrofe capitalei continuă să fie o sursă nepuizabilă de câini din pricina abandonului foarte ridicat în rândul populației. Iar acest aspect, al fluxului de câini bidirecțional rural-urban este valabil la nivelul întregii țări. Cum în orașele mai mici și în comune nu există servicii specializate, constatăm că aplicarea legii nu este uniformă în România. Mai mult, nu există măsuri punitive împotriva primarilor și consiliilor locale care nu alocă bani și nu înființează direcții specializate. Prin urmare, legea va continua să producă efecte doar în măsura în care există voință în rândul edililor.

5.2 milioane de câini cu stăpân, adică 82% din câinii din România se află în mediul rural⁴⁵, acolo unde oamenii nu au posibilități financiare pentru sterilizarea animalelor deținute. Statistica prezentată de CMV arată că din totalul câinilor înregistrați în RECS, doar 57.184 au fost sterilizați⁴⁶ la nivelul întregii țări. Așadar în absența

44. Interviu realizat cu Robert Lorenz, fost director ASPA, de autorii raportului în septembrie 2014

45. Conferința – Masa rotundă „Standardele de gestionare a câinilor fără stăpân din România în context european”, organizată de Federația Națională pentru Protecția Animalelor cu sprijinul fundației Friedrich-Ebert-Stiftung România și al Deutscher Tierschutzbund Germania.

46. Date din aplicația RECS, perioada 15 martie - 12 decembrie

unui program de finanțare a sterilizării și identificării câinilor cu stăpân, legea actuală nu va putea reduce fenomenul de amplexare al câinilor fără stăpân.

De altfel, aplicarea diferită de la o regiune la alta a țării nu este singurul minus al acestei legi. Declarațiile organizațiilor de profil arată că „adăposturile sunt pline și neconforme”⁴⁷. Iar de cele mai multe ori serviciile contractate de primărie sunt văzute ca simple afaceri. Prestatorii de servicii vor încerca să facă economii pentru maximizarea profitului și vor vedea mai mereu implicarea organizațiilor drept o ingerință în propriul business. Cazul din Botoșani este o dovadă a acestui fapt, unde asociația Ador a fost nevoită să acționeze în instanță Consiliul Local pentru a determina prestatorul de servicii să respecte programul de vizitare legal al padocului din oraș⁴⁸.

Condițiile din adăposturile publice rămân foarte diferite de la caz la caz, în ciuda standardizării impuse prin legislație. Există în continuare măturii⁴⁹ care spun că „malnutriția este foarte comună și o parte din câinii scheletici. Foamea este într-atât de acută încât se ajunge ca uneori câinii să se mănânce între ei. Bolile sunt o priveriște comună”. Câinii sunt găzduiți fără niciun fel de considerație: cei mari cu cei mici, cei agresivi cu cei blânzi, femelele nesterilizate și masculii, toți amestecați. Toate acestea cauzează lupte între câini, doar cei puternici, dominanți reușind să supraviețuiască. În ce măsură acestea rămân cazuri izolate este greu de apreciat, mai ales în situația în care ANSVSA, instituția abilitată să verifice aceste condiții nu publică rapoarte privind activitatea de control. În aceste condiții, există și opinii precum „eutanasierea corectă e preferabilă condițiilor atroce din padocuri - fără hrană, îngrijire medicală, uneori fără apă”⁵⁰.

2014 conform adresei CMV către autorii raportului.

47. Interviu realizat de autori cu Anca Negoescu, Vier Pfoten în septembrie 2014.

48. Interviu realizat de autori cu Elena Cardas, membru al Asociației ADOR, Botoșani, în octombrie 2014.

49. Born innocent – report about the stray dogs of Romania, articol accesat în 12 decembrie pe <http://fifirock.com/2013/12/20/born-innocent-report-about-the-stray-dogs-of-romania/>

50. Interviu realizat cu Laurențiu Vasilescu, fost director general al Asociației Save the Dogs de autorii raportului în septembrie 2014.

4. Impactul legislației ce reglementează situația câinilor fără stăpân

Legislația în vigoare numește ANSVSA ca fiind instituția responsabilă pentru centralizarea datelor privind câinii capturați. Practic aceasta gestionează o bază de date națională rezultată prin raportarea transmisă de serviciile specializate din cadrul primăriilor locale și de către organizațiile neguvernamentale care gestionează adăposturi private. În această bază de date ar trebui să fie înregistrate și informațiile privind câinii fără stăpâni capturați, adoptați, sterilizați sau eutanasiați. În același timp, potrivit legii, o altă instituție - Colegiul Medicilor Veterinari (CMV) - este însărcinată să centralizeze într-un registru de evidență numărul și datele privind câinii cu stăpân. ANSVSA, pe pagina sa web, nu a publicat însă nici o informație privind această bază de date națională. Nici raportul de activitate al instituției pe anul 2013 nu cuprinde vreo referire la astfel de date. Singura mențiune e inclusă în organigrama unde figurează Compartimentul Poliția Sanitară Veterinară a Animalelor. CMV pune la dispoziția utilizatorilor online un sistem⁵¹ de înregistrare (R.E.C.S - Registrul de Evidență al Câinilor cu Stăpân), însă fluxul informațional este uni-direcțional, dinspre utilizator către instituție. Pentru proprietarii de câini înregistrați, este posibilă consultarea informațiilor despre propriul animal prin introducerea codului microcipului. În ceea ce privește câinii fără stăpân nu există nicio autoritate publică care să gestioneze la nivel național, unitar, situația acestora. Dată fiind această stare de fapt, este practic imposibilă o estimare reală, un recensământ al câinilor din România. Există foarte puține date cu privire la animalele din orașe, zone metropolitane și mediul rural, acestea provenind în principal din presă sau din estimările organizațiilor neguvernamentale.

La nivelul capitalei, Autoritatea pentru Supravegherea și Protecția Animalelor (ASPA) a Primăriei București realizează managementul adăposturilor publice, asigură asistență veterinară și se ocupă de capturarea, cazarea și hrănirea câinilor fără stăpân, precum și de adopții. Instituția nu face public pe site-ul instituției rapoartele de activitate și nici fondurile publice pe care le gestionează. Pe 12 septembrie 2013, ca urmare a morții lui Ionuț Anghel, a

fost făcut public⁵² că ASPA a avut un buget de peste 3 milioane de euro în perioada 2009-2012. Până la acea dată însă, instituția nu publicase niciodată valoarea cheltuielilor, pe categorii de buget. În cadrul aceleiași conferințe de presă a fost anunțat și costul unor servicii specifice precum capturarea, întreținerea zilnică a unui câine sau eutanasierea.

Tot în aceeași perioadă, ASPA a declarat că în București erau aproximativ 64.000 de câini vagabonzi și că între 1 septembrie - 30 noiembrie 2013 au fost capturați 4.178 câini care au ajuns apoi în adăposturile administrate de Primărie⁵³. Datele respective, comparate cu estimările⁵⁴ Vier Pfoten referitor la numărul câinilor fără stăpâni din 2001 - 80.000 - arată ineficiența demersurilor instituțiilor românești în ceea ce privește reducerea câinilor de pe străzile capitalei. În perioada 2001- 2007, ASPA a raportat capturarea și eutanasia a 144.339 câini. La această stare de fapt se adaugă netransparența cvasi-totală care amplifică ineficiența realizării unor statistici consistente privind numărul câinilor fără stăpân. Fără perspectiva situației reale, din teren, soluțiile identificate și propuse prin programele naționale vor rămâne punctuale și probabil inadaptate nevoilor României de la ora actuală și vor marca risipa nejustificată a bugetelor alocate.

O situație aparte o constituie statistica privind numărul mușcăturilor cauzate de câini. Institutul de Boli Infecțioase prezintă lunar, pe pagina web a instituției⁵⁵, numărul de persoane mușcate. Aproape 11.000 au fost mușcați de câini în București în 2011, circa 60% dintre aceștia fiind victime ale patrupedelor comunitare, potrivit declarației medicilor⁵⁶: "Lunar, la

52. Banii pentru maidanezi au fost risipiți, Antoaneta Etves, articol accesat în 13 decembrie pe <http://www.evz.ro/banii-pentru-maidanezi-risipiti-1056928.html>

53. Cum a scăzut numărul bucureștenilor mușcați de câini maidanezi. Concluzia este surprinzătoare, Alexandra Ciliac, articol accesat pe 10 decembrie pe <http://www.evz.ro/numarul-bucurestienilor-muscatai-de-maidanezi-a-scazut-1071733.html>

54. Cauze și soluții ale situației câinilor fără stăpân, articol accesat în 10 decembrie pe <http://www.vier-pfoten.ro/adopta-si-salveaza/cauze-i-soluii-ale-situaiei-cainilor-fr-stpan/>

55. Activitatea centrului antirabic - situația prezentărilor și a atitudinii profilactice a persoanelor, București - 01.01.2014 - 31.08.2014, articol accesat în 10 decembrie pe <http://www.mateibals.ro/html/docBals/antirabic/s1.pdf>

56. Aproape 11.000 bucureșteni au fost mușcați de câini în 2011, articol accesat în 10 decembrie pe http://www.realitatea.net/aproape-11-000-bucuresteni-au-fost-muscatai-de-caini-in-2011_895973.html#ixzz3LUXpGq2y

51. Registrul de Evidență al Câinilor cu Stăpân, <https://recs.rompetid.ro/recs/#no-back-button>

spital vin, în medie, 984 de oameni mușcați de câini. Costurile îngrijirilor acordate celor mușcați variază între 130 și 400 de lei pe pacient”. În cazul agresiunilor comise de câini comunitari, toate costurile sunt suportate de unitatea medicală, ceea ce probabil influențează numărul mușcăturilor declarate ca provenind de la câinii fără stăpân. Datele acestea s-au schimbat în perioada ianuarie - august 2014, când Institutul de Boli Infecțioase a anunțat un număr total de 5.898 al prezentărilor la centrul anti-rabic, cifră în scădere față de mediile lunilor precedente. Tot în 2014, pentru prima dată în ultimii zece ani, numărul persoanelor mușcate de câinii cu stăpân l-a depășit pe cel al persoanelor mușcate de câinii fără stăpân⁵⁷.

În ceea ce privește adopțiile interne, în lipsa unor programe continue de promovare, acestea cunosc momente de interes doar în perioadele cu evenimente extreme, dramatizate în presă. Noua lege complică de altfel procedura de adopție din adăposturile publice consfințind îndeplinirea cumulativă a mai multor criterii precum dovada resurselor materiale pentru creșterea și întreținerea câinilor și a situației locative. “Există un decalaj între cerere și ofertă și e evident că adopția nu este soluția. Adică la o cerere de adopție există undeva la 50 de oferte”, a explicat Alina Banu⁵⁸, membru fondator al asociației NUCA Animal Welfare din Cluj-Napoca. În ceea ce privește adopțiile internaționale, această practică este prezentată ca metodă de succes în anumite localități. Spre exemplu, în nordul țării unde “câinii fără stăpân din municipiul Suceava nu vor fi eutanasiați, ci vor fi adoptați, cei mai mulți, aproximativ 300 lunar, în Germania⁵⁹. Studiile de dinamica populației canine estimează la nivel statistic că o cățea care se împerechează de 2 ori pe an va da naștere de-a lungul unei vieți de 5 - 10 ani unui număr de 40 - 220 de pui sau o singură cățea și urmașii ei care se înmulțesc pot produce un număr de peste 65 000 de urmași într-un interval de 6 ani. În acest ritm campaniile de adopție nu ar

57. Numărul maidanezilor din București s-a redus la jumătate. ASPA: Mai sunt 20.000 de câini pe străzile Capitalei, articol accesat în 10 decembrie pe <http://www.antena3.ro/romania/numarul-maidanezilor-din-bucuresti-s-a-reduc-la-jumatate-aspa-mai-sunt-20-000-de-caini-pe-strazile-265106.html>

58. Interviu realizat cu Alina Banu, membru fondator al Asociației Nuca Animal Welfare de către autorii raportului în august 2014.

59. Orașul din România care nu-și omoară câinii maidanezi, ci îi dă spre adopție în străinătate, articol accesat în 12 decembrie pe <http://www.ziare.com/social/caini-vagabonzi/orasul-din-romania-care-nu-si-omoara-cainii-maidanezi-ci-ii-da-spre-adopție-in-strainatate-1278526>

putea funcționa astfel încât să se găsească soluții de plasare pentru un număr într-atât de mare de câini. Adopțiile ar trebui să funcționeze ca o soluție pentru cei ce doresc să îngrijească un câine, nu ca o soluție de management al populației canine.

5. Cât costă câinii fără stăpân

Numeroase suspiciuni de corupție planează asupra autorităților ce gestionează câinii fără stăpân, începând cu hingherii ce pretind între 50 și 100 de lei⁶⁰ ca taxă de protecție pentru a nu ridica un câine cu stăpân sau adoptat de o comunitate și terminând cu acuzații de conflict de interese. Sumele cheltuite de autorități pentru fiecare câine (peste 200 lei / 45 euro capturarea, 30 lei / 7 euro hrana zilnică, 50 ron / 11 euro eutanasiere) sunt considerate de asociațiile de protecția animalelor mult prea mari, alimentând la rândul lor suspiciuni de corupție. Acestea sunt augmentate de lipsa transparenței și de faptul că nu există proceduri temeinice de verificare a numărului real de câini ce au beneficiat de aceste sume. Afacerile dintre autoritățile locale și diferite firme subcontractoare sunt adesea bănuite de cetățeni că reprezintă o modalitate de a asigura transferul fondurilor publice către entități private deținute de apropiați ai factorilor de decizie. Este considerat că unul din motivele slabei absorbții a fondurilor europene este tocmai gradul profesionist de verificare a cheltuirii acestora, aleșii locali preferând cheltuirea bugetelor proprii supuse unor mecanisme mai relaxate de control. Mulți dintre iubitorii de animale acuză autoritățile de rea voință și explică aplicarea metodelor ineficiente de control al populației canine tocmai pentru că acestea asigură un flux continuu de animale ce antrenează implicit un circuit constant de fonduri ușor de deturnat.

Pe acest fond vine și reacția lui Laurențiu Vasilescu, fost director general al Asociației „Save the dogs” care consideră că “legea poate fi aplicabilă în anumite locuri unde primăriile sunt bogate și eficiente, dar în contextul național nu are nicio relevanță, privind pragmatic. Se cheltuie bani în disperare și rezultatul pe termen scurt e că nu vor mai fi câini. Însă se tratează efectul nu și cauza, asemenea unei infecții în corp”.

În prezent costul unei sterilizări în București⁶¹ la cel

60. Stray dog situation in Romania - animal cruelty, Carmen Arsene, august 2011, <http://www.fnpa.ro/imagini/2011/09/Stray-dog-situation-in-Romania.-Animal-cruelty.pdf>

61. Cabinete care sterilizează la preț social, articol accesat în 12

mai ieftin cabinet veterinar pornește de la 50 lei (aprox. 11 euro) pentru un mascul și 60 de lei (13 euro) pentru o femelă fără stăpân. Prețurile medii sunt însă mult mai mari, majoritatea cabinetelor practicând sume în jurul valorii de 200 lei (45 euro), sume ce sunt oarecum inaccesibile ținând cont că salariul minim brut în România atinge valoare de 900 de lei (204 euro) iar cel mediu brut a atins în aprilie 2014 valoarea de 1735 lei (394 eur). Numeroase organizații pentru protecția animalelor organizează campanii gratuite sau subvenționate de sterilizare a câinilor cu stăpân. În realitate însă, unele cabinete practică taxe suplimentare⁶², decontând dublu anumite sume percepute publicului. Nu există însă date cumulate la nivel național privind eficiența și numărul persoanelor ce au apelat la aceste soluție.

Bugetul ASPA pe 2013 a fost de 18,6 milioane de lei

Cele mai importante cheltuieli:

Sterilizare în cabinete private	170.000 de lei
Adăpostul de la Mihăilești	854.000 lei
Hrana pentru animale, medicamente și materiale sanitare	70.000 de lei
Salarii pentru 47 de angajați pe opt luni	468.000 de lei
Utilități (curent electric, gaz, apă)	162.000 de lei
Carburanți auto	22.000 de lei
Internet	arape 40.000 de lei

Sursa: <http://www.evz.ro/banii-pentru-maidanezi-risipiti-1056928.html>

6. Bune practici și recomandări

Managementul populației canine cuprinde următoarele metode de intervenție: capturare și eutanasiere sauucidere, capturare și cazare în adăposturi, capturare și sterilizare urmată de eliberare. Fiecare din aceste metode a fost încercată într-un fel sau altul în diferite regiuni dovedindu-și gr-

decembrie pe <http://www.cutu-cutu.ro/en/node/936>

62. Afaceri cu maidanezi: Servicii gratuite și nu prea! Un material cu camera ascunsă, articol accesat în 13 decembrie pe http://stiri.tvr.ro/afaceri-cu-maidanezi-servicii-gratuite-si-nu-prea-un-material-cu-camera-ascunsa_49231_video.html#view

adul de eficiență. Asociația Vier Pfoten estimează⁶³ că de la cei 90 000 de câini existenți în București în anul 2001 populația a fost redusă până în 2011 la doar 40 000 de exemplare prin decesul provocat a 144 399 de câini alături de aproximativ alți 50 000 ce au murit din cauze "naturale" (bătrânețe, boli, accidente). Concluzia asociației este că "rata înmulțirii și supraviețuirii crește o dată cu rata omorării. Practic, prin metoda omorării, nu se poate elimina mai mult de 50% din efectivul de câini dintr-o anumită arie, atâta timp cât numărul lor a depășit un prag critic."

Există însă și exemple de succes în orașe precum Oradea unde asociația SOS Dogs⁶⁴ a sterilizat începând cu anul 2003 peste 12 000 de câini și mai apoi i-a eliberat în mediul lor, reducând cu 92% populația până în 2011. Practic, adăpostul gestionat de asociație prevedea un regim deschis pentru câini, aceștia nefiind încarcerați. Pentru a limita numărul câinilor abandonati din zonele limitrofe municipiului Oradea, asociația a continuat campaniile de sterilizări și în localitățile rurale învecinate. Organizația a lucrat în strânsă colaborare cu autoritățile locale până în 2012. După această dată, activitatea asociației a continuat însă fără aportul autorităților locale.

Principalele recomandări au fost identificate în perioada documentării pentru acest raport. Acestea pot constitui premisele pentru viitoare soluții mai ales în contextul în care un sondaj realizat în mai 2014 relevă că "62% dintre români sunt împotriva omorării câinilor fără stăpân. O mare parte din populația României ar agree, în schimb, soluții alternative pentru rezolvarea acestei probleme: 84% preferă varianta ținării câinilor în adăposturi, iar 72% consideră că animalele blânde pot fi returnate în teritoriu dacă au fost sterilizate"⁶⁵.

- Înființarea unei autorități naționale și demararea unui proiect pe întreg teritoriul țării. Crearea unei autorități cu atribuții în gestionarea situației câinilor fără stăpân ar facilita demararea unor programe unitare, cu soluții comune și perpetuarea bunelor prac-

63. Situația câinilor fără stăpân și soluția Vier Pfoten România, articol accesat în 12 decembrie pe <http://totb.ro/wp-content/uploads/2011/10/SITUATIA-CAINILOR-FARA-STAPAN-SI-SOLUTIA-VIER-PFOTEN.pdf>

64. Asociația SOS Dogs, pagină web accesată pe 12 decembrie 2014, <http://www.sosdogs.ro/>

65. Sondaj de opinie realizat de Mercury Research pentru Vier Pfoten, articol accesat pe 13 decembrie 2014 <http://www.vier-pfoten.ro/proiecte/animale-fara-stapan/romania-2/sondaj-romanii-sunt-impotriva-uciderii-cainilor-fr-stapan/>

tici. Ar putea astfel să fie create premisele pentru programe naționale de educare a cetățenilor. O astfel de instituție ar demonstra angajamentul României pentru identificarea de soluții corecte și pe termen lung.

- Alocarea de fonduri la nivel național și includerea problematicii câinilor fără stăpân în măsurile și acțiunile finanțate prin fondurile structurale. O rezolvare unitară, la nivel național necesită alocări bugetare substanțiale ce nu pot fi acoperite prin bugetele locale. Bugetul național ar putea fi completat prin fondurile structurale ale Uniunii Europene pentru demararea unor programe naționale de verificare a stării de sănătate a câinilor, microcipare și/ sau sterilizare.

- Sterilizarea și returnare. Identificată ca soluție în repetate rânduri de organizațiile societății civile, sterilizarea obligatorie a tuturor câinilor, cu și fără stăpân, reprezintă un pas necesar în controlul populației canine. În acest sens este necesar sprijin pentru sterilizarea câinilor cu deținători - fie prin subvenționare sau prin reducerea taxelor. Sunt recomandate ca în cazul refuzului sterilizării animalului din motive de sănătate sau convingeri religioase, proprietarul să își asume achitarea unei taxe anuale și responsabilitatea legală potrivit căreia câinele nu se va înmulți. În cazul câinilor de pe stradă, aceștia să fie capturați, sterilizați și returnați în locurile de unde provin, pentru a proteja teritoriul de instalarea altor câini fertili care vor popula rapid arealul⁶⁶.

- Sancționarea abandonului. Deși abandonul este sancționat prin legislație încă din 2004, sunt extrem de rare cazurile când situația este identificată, anchetată în timp util și sancționată. Statistica este cu atât mai confuză cu cât legea pune la un loc actele de cruzime și abandonul. Compartimentul Poliția Sanitară Veterinară a Animalelor trebuie să pună în aplicare în cel mai scurt timp prevederile legale.

- Asumarea rolului de control și monitorizare de către ANSVSA. Instituția trebuie să ducă la îndeplinire atribuțiile pe care i le conferă legea. În acest sens, ANSVSA ar trebui să prezinte periodic rapoarte de activitate, precum și măsurile identificate și luate

66. Potrivit asociației Red Panda, un câine poate migra într-o singură zi până la 7 kilometri în căutarea unui spațiu cu suficiente resurse în care să se stabilească și să se înmulțească, o zonă eliberată de concurență va fi foarte ușor de identificat. Dacă acel teritoriu va fi revendicat însă de câini sterilizați, aceștia vor consuma resursele cu care câinii nesterilizați s-ar întreține în timp ce se înmulțesc. Câinii sterilizați ar dispărea în câțiva ani de pe străzi în mod natural înținând cont că media lor de viață pe stradă este între 3 și 7 ani.

pentru remedierea neconformităților. Mai mult, ar trebui să elaboreze cu Colegiul Medicilor Veterinari un contract-cadru care să limiteze costurile serviciilor necesare gestiunii câinilor astfel încât anumite cabinete veterinare să nu amplifice taxele practicate.

- Transparență în ceea ce privește activitatea și banii publici cheltuiți de instituțiile statului. Din cele patru instituții identificate (ANSVSA, CMV, Consilii Locale/ ASPA, institute pentru tratarea bolilor infecțioase) cu rol în gestionarea situației câinilor fără stăpân, doar Institutul Național de Boli Infecțioase "Prof. Dr. Matei Balș" publică pe pagina proprie date numărul de persoane mușcate tratate și sumele alocate. În caz contrar, sub-contractarea serviciilor de către consilii locale, va rămâne pe bună dreptate, considerată favorizantă pentru anumite grupuri.

- Asumarea responsabilității de către instituțiile publice. O bună parte a celor de mai sus se subscriu acestei recomandări, însă considerăm că este imperios necesară reluarea acestui punct mai ales că una din principalele cauze ale prezentei stări de fapt considerăm că este inacțiunea, indiferența și pasivitatea autorităților române. Iar în asumarea acestei responsabilități, asociațiile de protecția animalelor ar trebui văzute ca un partener de dialog și schimbare socială, nu un inamic al statului și angajaților acestuia.

- Raportarea presei. Dimensiunea educativă lipsește din articolele și reportajele presei, ceea ce sporește confuzia publicului privind situația câinilor fără stăpân. Fără o dezbatere reală, nedramatizată și o prezentare obiectivă a subiectului, publicul va avea în continuare acces la frânturi de informație.

7. Concluzii

Sursa câinilor fără stăpân este reprezentată pe de o parte de înmulțirea necontrolată a indivizilor aflați în libertate, iar pe de altă parte de abandonul continuu al animalelor de către stăpâni iresponsabili. Prin urmare, putem afirma că prinderea, încarcerarea sau eutanasierea unui număr oricât de mare de câini nu este o soluție viabilă. Chiar dacă efectivul populației este redus temporar, dinamica de înmulțire a speciei canine permite repopularea mediului în timp record. Având în vedere că resursele de hrană existente la nivelul orașului București permit populației de câini o creștere de până la valoarea aproximativă de 80-90 de mii de indivizi (conform estimărilor maximum atins la nivelul anului 2001) orice eliminare a unui

număr mai mare sau mai mic de câini va avea un efect temporar. Aceași logică se aplică oriunde în țară.

Strategia de prindere și eliminare mai mult sau mai puțin brutală a câinilor are numeroase neajunsuri. Dincolo de costurile foarte mari și angoasele provocate iubitorilor de animale, este un exemplu tipic de intervenție la nivelul efectelor și nu al cauzelor problemei. În acest caz, soluția pe termen lung recomandată este sterilizarea tuturor câinilor fără valoare chinologică (atât câinii cu, cât și cei fără stăpân) alături de responsabilizarea stăpânilor ce vor trebui să înceteze practica abandonului și să fie educați să își sterilizeze animalul de curte sau companie.

Referitor la Legea 258/ 2013, aceasta a fost adoptată în grabă fără o dezbatere prealabilă reală, obiectivă. Astfel, propunerea inițială care obliga autoritatea la găsirea unor soluții complexe pentru soluționarea problemei câinilor fără stăpân a fost amendată pe ultima sută de metri pentru a oferi o rezolvare rapidă și radicală - eutanasierea surplusului de câini de pe străzile din România. Însăși aplicarea ei este selectivă, unele consilii locale parcurgând formal pașii legali pentru ca mai apoi să recurgă la eutanasiere. Cazurile în care autoritățile aleg soluții cuprinzătoare sunt rare și se produc mai ales atunci când se găsește o modalitate de conlucrare între instituții și organizațiile neguvernamentale.

Situația câinilor fără stăpân este o radiografie a ineficienței generalizate a autorităților locale și centrale din România, ce se răsfrânge asupra mai multor domenii de activitate: de la lucrările publice neterminate și de proastă calitate până la întreținerea defectuoasă a infrastructurii satelor și orașelor. Primăriile își desfășoară activitatea de cele mai multe ori într-un cadru lipsit de transparență și preferă alocările financiare cu dedicație⁶⁷. Aleșii locali au tendința de a derula programe comunitare ce generează flux de numerar pentru diferite companii prietene ce mai apoi se dovedesc a fi deținute de rude sau apropiați. În prezent conducerile a doar 9⁶⁸ consilii

judetene din cele 41 ale României nu fac obiectul unor investigații ale organelor de anchetă. Lunar se anunță reținerea a zeci de primari și directori ai instituțiilor locale acuzați de fapte de corupție, conflict de interese, deturnare de fonduri. Problema câinilor fără stăpân se întâmplă să fie doar una intens semnalată la nivel internațional de iubitorii de animale nemulțumiți de modul în care autoritățile aleg să intervină.

67. "Oferta de curtoazie" și alte rețete de fraudare a achizițiilor publice, Claudia Zamfir, articol accesat în 12 decembrie 2014 pe <https://www.hotnews.ro/stiri-esential-18799878-oferta-curtoazie-alte-retete-fraudare-achizițiilor-publique-dorinta-frauda-devinapic-mai-eleganta-despre-cum-cheltuieste-statul-banii.htm>

68. Consiliile penale ale României. HARTA județelor înroșite de problemele cu legea ale șefilor locali, articol accesat pe 13 noiembrie 2014 pe <http://stirileprotv.ro/special/cj-a-ajuns-sa-numai-insemne-consiliu-judetean-ci-judecat-harta-sefilor-de-judet-cu-probleme-penale.html>

Despre autori

Roxana Pencea a studiat științe politice și relații internaționale la Universitatea Babeș-Bolyai, urmând mai apoi o specializare la nivel de masterat în comunicare socială și relații publice. Cercetările sale empirice s-au concentrat pe impactul comunicării sociale și a participării cetățenești ca formă de influențare a politicilor publice.

Tudor Brădățan este licențiat în managementul afacerilor europene, urmând apoi specializări în sociologie, comunicare și marketing la Universitatea Babeș-Bolyai. A exprimat un interes de durată în cercetarea și prezentarea diferitelor problematice ale societății civile românești, cu accent pe puterea lor de transformare socială, influențare a discursului public și participare cetățenească.

Contact

Friedrich-Ebert-Stiftung Romania | strada Emanoil Porumbaru, nr 21, sector 1, București | www.fes.ro

Comenzi publicații: fes@fes.ro

Utilizarea comercială a produselor media publicate de Friedrich-Ebert-Stiftung nu este permisă fără acordul scris al FES.

Punctele de vedere exprimate în această publicație nu sunt în mod necesar identice cu poziția oficială a Fundației Friedrich Ebert.